

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring och temporär ändring av 13 kap. i sjukförsäkringslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring och temporär ändring av 13 kap. i sjukförsäkringslagen (RP 77/2018 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Anu Kangasjärvi, social- och hälsovårdsministeriet

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Arbetshälsoinstitutet
- Akava ry
- Finlands näringsliv rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det ändringar av de bestämmelser i sjukförsäkringslagen som gäller ersättningar för företagshälsovård. Tyngdpunkten i fråga om de ersättningar som betalas för företagshälsovård som ordnas av arbetsgivaren ska förskjutas mot förebyggande verksamhet. För dessa företagshälsovårdsersättningar till arbetsgivaren ska det fastställas ett kalkylerat maximibelopp per arbetstagare, som i första hand ska ersätta kostnader som föranleds av arbetsgivarens lagstadgade skyldighet att ordna förebyggande företagshälsovård. Av detta maximibelopp ska det vara möjligt att använda högst 40 procent för att ersätta kostnader för sjukvård och annan hälsovård som arbetsgivaren ordnar frivilligt.

Den särskilda ersättningsprocentsatsen för upprätthållande, uppföljning och tidigt stödjande av arbetsförmågan ska slopas. Ersättningsprocentsatsen för den förebyggande företagshälsovården ska alltid vara 60. Till denna del gäller ändringen både företagshälsovård som ordnas av arbetsgivaren och företagshälsovård som ordnas av företagare och andra som utför eget arbete. I propositionen föreslås dessutom vissa tekniska ändringar.

Betänkande ShUB 6/2018 rd

De av Folkpensionsanstalten fastställda maximibeloppen för företagshälsovårdsersättningarna ska frysas på 2017 års nivå för viss tid. Maximibeloppen ska nästa gång fastställas år 2021.

Den föreslagna bestämmelsen om tidpunkten för fastställelse av de kalkylerade maximibeloppen avses träda i kraft den 1 november 2018 och gälla fram till utgången av år 2021. I övrigt avses lagen träda i kraft den 1 januari 2020.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Ett av de viktigaste syftena med propositionen är att fokusera företagshälsovårdsersättningarna på lagfäst förebyggande företagshälsovård. Den relativa andel av företagshälsovårdsersättningarna som ska användas för sjukvård som arbetsgivarna ordnar frivilligt minskar när ett enda gemensamt maximibelopp införs för företagshälsovård ordnad av arbetsgivaren och maximibeloppet för sjukvård blir 40 procent. Ändringen motiverar arbetsgivarna att utöka den lagfästa förebyggande företagshälsovården. Utskottet välkomnar syftena med propositionen och det sätt på vilket denna ska genomföras.

Enligt förslaget ska ersättningen för förebyggande företagshälsovård alltid vara 60 procent av de godkända kostnaderna (ersättningsklass I). I fråga om sjukvård och övrig hälso- och sjukvård ska ersättningen vara 50 procent (ersättningsklass II). Med tanke på ett enklare ersättningssystem ser utskottet det som motiverat att slopa den särskilda ersättningsprocentsatsen för upprätthållande, uppföljning och tidigt stödjande av arbetsförmågan. Modeller för upprätthållande, uppföljning och tidigt stödjande av arbetsförmågan tillämpas enligt propositionen redan nu i stor utsträckning, så det behövs inte längre någon särskild ersättningsprocentsats.

Reformen uppges leda till att företagshälsovårdsutgifterna ökar med 19 miljoner euro. För att propositionen ska vara kostnadsneutral föreslår regeringen en frysning av maximibeloppen av företagshälsovårdsersättningarna 2018—2020. Utskottet anser att frysningen är ändamålsenlig för att ökningen av företagshälsovårdsersättningarna ska dämpas.

Utskottet påpekar att arbetslivet har stor betydelse för medborgarnas hälsa och välfärd. När företagshälsovården utvecklas i en riktning som främjar arbetsförmåga och förebygger arbetsoförmåga ökar möjligheterna att förlänga tiden i arbetslivet jämfört med nuläget. Målen för social- och hälsovårdsreformen stöds av att ersättningssystemet för företagshälsovården utvecklas så att fokus ligger på förebyggande verksamhet. Utskottet framhåller dock att ändringarna i ersättningssystemet inte i sig ställer några krav på innehållet i företagshälsovården. Således finns det behov att ge akt på hur målen uppnås och hur reformen påverkar företagshälsovårdsverksamheten.

Regeringen föreslår att lagen träder i kraft 2020 men att bestämmelsen om när maximibeloppen ska fastställas träder i kraft redan den 1 november 2018. Eftersom den sistnämnda tidpunkten för ikraftträdande inte längre är möjlig föreslår utskottet att ikraftträdandebestämmelsen ändras på så sätt att 13 kap. 6 § 3 mom. träder i kraft den 10 december 2018.

Betänkande ShUB 6/2018 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 77/2018 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring och temporär ändring av 13 kap. i sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 13 kap. 1 § 2 mom., 2, 3 och 5 §, 6 § 1 mom. och temporärt 6 § 3 mom., av dem 1 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1476/2016, 2 § sådan den lyder i lagarna 1113/2005 och 1135/2017 samt 5 § sådan den lyder i lag 1056/2010, som följer:

13 kap.

Ersättningar som hänför sig till företagshälsovård

1 §

Arbetsgivares rätt till ersättning för företagshälsovård

Har en arbetsgivare utöver företagshälsovård enligt 1 mom. för sina arbetstagare ordnat sjukvård och annan hälsovård, har arbetsgivaren rätt att få ersättning för de behövliga och skäligen kostnader som föranletts av detta (*ersättningsklass II*). Ersättning betalas dock inte för dessa kostnader, om det enligt 5 § 2 mom. inte kvarstår någon ersättning att betala efter att de kostnader som hör till ersättningsklass I har ersatts. Ersättning betalas inte heller för tandvård.

2 §

Rätt för företagare och andra personer som utför eget arbete att få ersättning för företagshälsovård

I 3 § 1 mom. 6 punkten i lagen om företagshälsovård avsedda företagare och andra som utför eget arbete, som för sig har ordnat i 1 § avsedd företagshälsovård grundad på arbetsgivarens skyldigheter, har rätt till ersättning för de behövliga och skäligen kostnader som föranleds av denna

Betänkande ShUB 6/2018 rd

verksamhet (*ersättningsklass I*). Motsvarande rätt har också en sådan ovan avsedd företagare och annan person som utför eget arbete och som får rehabiliteringsstöd enligt de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare eller får olycksfallspension för viss tid enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och vars försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare har avslutats med anledning av arbetsoförmåga. På en sådan företagare och annan person som utför eget arbete tillämpas då vad som i detta kapitel föreskrivs om företagare.

Har en företagare utöver företagshälsovård enligt 1 mom. för sig ordnat sjukvård och annan hälsovård, har han eller hon rätt till ersättning för behövliga och skäligen kostnader som föranleds av denna verksamhet (*ersättningsklass II*).

Om företagaren också är arbetsgivare och han eller hon lägger fram kostnaderna enligt 1 och 2 mom. tillsammans med kostnaderna för sina arbetstagare, ska på företagaren tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om ersättning till arbetsgivare för företagshälsovård.

3 §

Verksamhet som ersätts

Kostnaderna för att ordna sådan företagshälsovård enligt god företagshälsovårdspraxis som avses i lagen om företagshälsovård ersätts till arbetsgivare, företagare och andra som utför eget arbete.

De kostnader som en arbetsgivare orsakas av ordnandet av den företagshälsovård som ingår i arbetsgivarens skyldigheter samt arbetsgivarens kostnader för sjukvård och andra hälsovårdstjänster ersätts, förutsatt att verksamheten genomförts med användning av de i 6 § 2 mom. avsedda resurser som behövs för företagshälsovården. Detta villkor tillämpas också på ersättandet av kostnader för företagshälsovård samt sjukvård och andra hälsovårdstjänster som en företagare eller någon annan person som utför eget arbete ordnar för sig själv.

5 §

Ersättning för kostnader för företagshälsovård

Till arbetsgivare, företagare och andra som utför eget arbete ersätts 60 procent av de kostnader för ordnande av företagshälsovård som hänför sig till ersättningsklass I och 50 procent av de kostnader som hänför sig till ersättningsklass II.

Den ersättning som betalas till en arbetsgivare bestäms högst enligt ett sammanlagt kalkylerat maximibelopp per arbetstagare för de kostnader som hänför sig till ersättningsklasserna I och II. Arbetsgivaren ska i första hand få ersättning för de kostnader som hänför sig till ersättningsklass I. Om maximibeloppet inte i sin helhet har använts för att ersätta kostnader som hör till ersättningsklass I, kan den återstående delen, dock högst 40 procent av maximibeloppet, användas för att ersätta kostnader som hör till ersättningsklass II.

Den ersättning som betalas till företagare och andra som utför eget arbete bestäms högst enligt de separata årliga kalkylerade maximibeloppen för de kostnader som hänför sig till ersättningsklasserna I och II.

Betänkande ShUB 6/2018 rd

6 §

Fastställande av det kalkylerade maximibeloppet

Det sammanlagda kalkylerade maximibeloppet per arbetstagare för de kostnader som hänförs till ersättningsklasserna I och II, vilket ligger till grund för den ersättning som betalas till en arbetsgivare, beräknas enligt ersättningsklass utifrån de resursfaktorer som behövs för att upprätthålla en verksamhet som iakttar god företagshälsovårdspraxis. Närmare bestämmelser om beräkningen utfärdas genom förordning av statsrådet. På motsvarande sätt beräknas för den ersättning som betalas till företagare och andra som utför eget arbete de separata årliga kalkylerade maximibeloppen per företagare av de kostnader som hör till ersättningsklasserna I och II.

— — — — —

Folkpensionsanstalten fastställer årligen de kalkylerade maximibelopp som ligger till grund för ersättningen utifrån de resursfaktorer som avses ovan och i motsvarighet till den allmänna kostnadsutvecklingen. Under åren 2018—2020 fastställs dock inte några maximibelopp, utan dessa år tillämpas de maximibelopp som fastställts år 2017. I slutet av år 2021 ska maximibeloppen fastställas, med beaktande av endast den kostnadsutveckling som skett under det året.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 13 kap. 6 § 3 mom. träder dock i kraft den 10 december 2018 och gäller till och med den 31 december 2021.

På ersättandet av kostnader som en arbetsgivare har för ordnande av företagshälsovård i fråga om hela den räkenskapsperiod av vilken minst hälften infaller under tiden före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas bestämmelserna i 13 kap. 1 och 5 § i den lydelse de hade vid ikraftträdandet av denna lag.

På ersättandet av kostnader som en företagare eller någon annan person som utför eget arbete har för ordnande av företagshälsovård, när kostnaderna avser företagshälsovårdstjänster som tillhandahållits efter ikraftträdandet av denna lag men före den 1 januari 2021, tillämpas bestämmelserna i 13 kap. 5 § i den lydelse de hade vid ikraftträdandet av denna lag.

— — — — —

Betänkande ShUB 6/2018 rd

Helsingfors 8.11.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Krista Kiuru sd
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Jaana Laitinen-Pesola saml
medlem Anne Louhelainen blå
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Pekka Puska cent
medlem Sari Raassina saml
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Vesa-Matti Saarakkala blå
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Martti Talja cent
ersättare Hanna-Leena Mattila cent.

Sekreterare var

utskottsråd Sanna Pekkarinen.